

El passí

Noms com *abonaré*, *pagaré*, *val* i *passí*, que designen diversos documents que són l'expressió material d'un dret, d'una obligació, d'un benefici, etc., són formes verbals substantivades, que constitueixen, encara que només sigui teòricament, el mot inicial de la frase amb què s'expressa el compromís de l'obligació, la reconeixença del dret, etc. Anàlogament pot dir-se de *bo*, amb la diferència que en aquest cas es tracta de la substantivació d'un adjectiu. *Abonaré* i *pagaré* (que provenen del futur de *abonar* i de *pagar*) són formes idèntiques a les del castellà, i exemptes, per tant, de deformacions o substitucions degudes a la seva influència. És ben sabut, en canvi, que *val*, *passí* i *bo* sofreixen la concurrència de les formes castellanitzants, "vale", "passe" i "bono" (pronunciada, usualment, "bonu"), que ja no cal dir que són inacceptables, però és bo de recordar que si *val*, *passí* i *bo* vesteixen precisament aquestes formes, és perquè *val* és la tercera persona del singular de l'indicatiu present de *valer*, *passí* la mateixa persona de l'imperatiu de *passar*, i *bo*, com hem dit, un adjectiu del masculí

S'esdevé, però, que un d'aquests mots substantivats que hem comentat, *passí*, no és pas, contra el que algú creu, l'equivalent total de la forma castellana "pase", encara que els nostres diccionaris bilingües —els que hem consultat— es limitin a proposar aquesta equivalència única. De fet, revestint una mateixa forma, "pase", el castellà disposa, en rigor, de dos mots distints: el que prové de la substantivació d'una forma d'imperatiu, com el nostre *passí*, i un derivat postverbal del verb "passar", format pel radical del verb amb l'addició d'una *e*, i amb significacions diferents, és clar: el segon significa, com és normal en els derivats postverbals, "acció i efecte de passar". Com sol esdevenir-se en aquests casos —de mots mal dits, que cal esmenar—, hi ha qui en té prou de saber que el barbarisme "passe" ha de substituir-se per la forma correcta *passí*, i aleshores no vacil·la a servir-se d'aquesta forma en totes les ocasions en què en castellà (potser mal dit i tot) es diu "passe". El nostre substantiu *passí* designa el document, targeta, etc., que autoritza a passar lliurement. Però cal dir, per exemple, *el pas a la final*, *el pas a la categoria superior*, etc., i no "el passí a la final", perquè es tracta de l'acció de passar i no del permís per a fer-ho.